

Samarbejde mellem skole og fritidsinstitution/fritidscenter

I Københavns Kommunes fritidsinstitutioner og -centre og skoler har vi hver dag muligheden for i samarbejde at skabe rammerne for at udvikle trygge, livsduelige og kompetente børn og unge. Vi har også en unik mulighed for at give børn og unge, der kommer fra socialt udsatte hjem eller af andre grunde er i en mere udsat position end andre børn, stærkere forudsætninger for at klare sig bedre. Visionen for de københavnske fritidstilbud og skoler er, at de har en høj kvalitet og er attraktive for børn, forældre og medarbejdere. For at realisere denne vision er det afgørende med et tæt strategisk samarbejde mellem skole og fritidsinstitutioner og -centre for at sikre sammenhæng i børnenes hverdag. Det tætte samarbejde skal bidrage til børn og unges læring, udvikling og trivsel samt deres demokratiske dannelse og deltagelse i børne- og ungefællesskaber.

For at lykkes med denne opgave kræver det først og fremmest, at indsatsen i vores skoler og fritidsinstitutioner og -centre har en høj pædagogisk kvalitet; det kræver, at vi har en systematik for at sætte tidligt ind, hvis et barn kommer i vanskeligheder, eller hvis det bliver klart, at en anden pædagogik eller pædagogisk metode i højere grad vil tilgodegode dele af eller hele børnegruppens udvikling og trivsel. Det kræver en stærk tværfaglig support, og at der er et godt og tæt samarbejde mellem alle de fagpersoner, der har ansvar for børnenes/de unges læring, trivsel og udvikling i hverdagen. Vi skal derfor skabe forudsætningen for et gensidigt forpligtende samarbejde mellem skole og fritid, hvor de involverede personalegrupper samskaber og tager fælles initiativer med udgangspunkt i et helhedsblik på barnet/den unge.

Behovene for sammenhæng i barnets hverdag og et stærkt, gensidigt forpligtende samarbejde mellem skole og fritidsinstitutioner/centre er baggrunden for den model for samarbejde mellem skole og fritid, som præsenteres her. Modellen har til formål at sikre et systematisk og helhedsorienteret samarbejde mellem fritidsinstitutioner, fritidscentre og skoler som grundlag for vidensoverdragelse, gode overgange og sammenhængende pædagogiske og faglige indsatser for alle børn og unge. Hovedelementerne er:

- Skole og institutioner indgår hvert år en samarbejdsaftale om Stærkt samarbejde med fokus på den strategiske retning, som man lokalt vælger, at samarbejdet skal tage. Der opstilles strategiske mål, og det beskrives, hvordan de konkret skal realiseres gennem samarbejdet.
- Fritidsinstitution/center bliver en integreret del af Ressourcecenteret og Pædagogisk Læringscenter i samarbejde med skolen og på lige fod med skolen.
- Fritidsinstitutionen kan efter aftale med klyngelederen/netværkskoordinatoren deltage i ressourceteamets møde, når det handler om tematiske, overordnede drøftelser, som har relevans for fritidsområdet, fx overgange.

Stærkt samarbejde

I Stærkt samarbejde samarbejder skoler og institutioner om at skabe helhed og sammenhæng mellem kommunens forskellige tilbud. Målene for det forpligtende samarbejde i Stærkt samarbejde omhandler:

- Børn og unges kulturfællesskaber i centrum
- Udsatte børn og unge
- Overgange
- Fælles fokus og fælles sprog
- Ledelsesmæssig forankring af samarbejdet
- Forvaltningens implementeringsindsatser

Der udarbejdes en lokal samarbejdsaftale mellem skoler og institutioner i et skoledistrikt. Det vil sige, at de i fællesskab udfærdiger de strategiske målsætninger og planlægger udmøntningen af dem.¹ Formålet med samarbejdsaftalen er at beskrive den overordnede strategiske retning, man lokalt vælger, at samarbejdet skal tage med udgangspunkt i målene for Stærkt samarbejde og de behov og udfordringer, der er i pågældende distrikt. På baggrund af de opstillede strategiske mål udfærdiges der mere konkrete delmål for, hvilke aktiviteter og tiltag der skal sættes i gang for at leve op til de strategiske mål for samarbejdet.

Samarbejde mellem skole og fritidstilbud i Ressourcecenter og Pædagogisk Læringscenter

Evalueringer og tilbagemeldinger fra fritidsinstitutioner og -centre viser, at der er behov for sammenhængskraft og for at kunne drøfte pædagogiske problematikker med de samarbejdspartnere, dvs. skolen, som også arbejder med barnet/børnegruppen. Samtidig er der behov for at få 0-18-årsperspektivet i spil.

Udgangspunktet for samarbejdsmodellen er, at fritidsinstitutioner og -centre samarbejder med skolen i Ressourcecenter og Pædagogisk Læringscenter. Ressourcecenteret er det primære forum, hvor fritidsinstitutioner og -centre kan trække på den tværfaglige support, samt samarbejde med skolen om at skabe inkluderende børne- og ungefællesskaber og sammenhæng i børnenes hverdag. Det Pædagogiske Læringscenter er det primære forum, hvor fritidsinstitutioner og -centre kan samarbejde med skolen om at fremme børnenes læring og trivsel i en motiverende og varieret skole- og fritidsdag. Det centrale er udvikling og understøttelse af lærings- og trivselsrelaterede aktiviteter for børnene samt understøttelse af lærere og pædagogers fokus på læreprocesser og læringsresultater. Konkret kan det betyde samarbejde om fx Åben Skole-aktiviteter, fælles lærings- og trivselstemaer samt brugen af it til understøttelse af læring og trivsel. Ressourcecenter og Pædagogisk Læringscenter kan også fungere som forum for samskabelse mellem fritidsinstitutioner, fritidscentre og skoler.

¹ Læs mere om Stærkt samarbejde her: <http://buf.kkintra.kk.dk/indhold/st%C3%A6rkt-samarbejde>

Lovmæssigt er organiseringen af den tværfaglige support i Ressourcecenteret forankret i Folkeskoleloven og derudover rammesat i Københavns Kommune af Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning vedrørende Ressourcecentre fra 2012. Rammerne for det Pædagogiske Læringscenter er forankret i Folkeskoleloven og Bekendtgørelsen for det Pædagogiske Læringscenter. Vejledningen for Ressourcecenter er i 2016 revideret med henblik på at integrere det Pædagogiske Læringscenter.

Arbejdet i og organiseringen af Ressourcecenteret og det Pædagogiske Læringscenter foregår således inden for denne ramme, som er beskrevet i "Ressourcecenter og Pædagogisk Læringscenter. Vision, målsætninger og hovedopgaver". Formålet med dette dokument om samarbejde mellem skoler og fritidsinstitutioner og -centre er at præsentere principperne for samarbejdet mellem skole og fritidstilbud inden for den eksisterende ramme.

Formål med samarbejdet

Ressourcecenteret og Pædagogisk Læringscenter er organisatoriske enheder, som skal understøtte en flerfaglig og professionel dialog om det pædagogiske arbejde. Ressourcecenteret fungerer sammen med Pædagogisk Læringscenter som omdrejningspunkt for indsatser i forhold til læringsrelaterede aktiviteter og indsatser vedrørende inklusion og integration. Samarbejdet mellem skole og fritidsinstitution og -center i Ressourcecenter og Pædagogisk Læringscenter har til formål:

- At sikre et helhedsperspektiv på det enkelte barn og børnegruppen med henblik på at udarbejde fælles handleplaner samt at samarbejde om læringsmål og indsatser.²
- At skabe helhed og sammenhæng i barnet/den unges liv.
- At sikre tværfaglig sparring, vidensdeling og forskellige faglige perspektiver på pædagogiske problemstillinger.
- At skabe et tæt samarbejde mellem skole og fritid og styrke 1:1-samarbejdet med henblik på at udvikle inkluderende børnefællesskaber og læringsmiljøer.
- At understøtte fælles lærings- og trivselsfremmende aktiviteter i skole og fritid.

Deltagere, ansvar og rollefordeling i samarbejdet

Ressourcecenteret og det Pædagogiske Læringscenter består i udgangspunktet af interne medarbejdere med særlige faglige kompetencer samt eksterne ressourcepersoner fra områdets tværfaglige support. Skolelederen er den formelle overordnede leder af Ressourcecenteret og det Pædagogiske Læringscenter, men kan udpege en eller to koordinator(er), som leder og koordinerer ressourcepersonernes arbejde, inviterer relevante deltagere samt er ansvarlig for mødeledelse og opfølgning på aftalte handleplaner og tiltag.

² Vær opmærksom på, at der skal indhentes forældresamtykke, når der udveksles fortrolige oplysninger om et barn, en ung og/eller forældre med eksterne fagpersoner. Læs mere her: <http://buf.kkintra.kk.dk/indhold/udveksling-af-fortrolige-oplysninger>

Fra fritidsinstitutionerne vil den pædagogiske leder/institutionslederen som udgangspunkt være fast deltager i Ressourcecenterets møder, mens pædagogiske medarbejdere deltager, når det drejer sig om specifikke problematikker eller udfordringer, som de arbejder med. Pædagogiske ledere/institutionsledere fra fritidscentre, som samarbejder med flere skoler, kan uddelegere den faste deltagelse til medarbejdere som fx teamkoordinatorer. Det er den pædagogiske leder/institutionslederen af fritidsinstitution eller -center, som afgør, hvem der repræsenterer fritidsinstitutionen/centeret i særligt Ressourcecenteret, men også med mulighed for samarbejde med det Pædagogiske Læringscenter.

Som udgangspunkt er det vigtigt at holde fokus på, at der er tale om et professionelt, fagligt samarbejde mellem skole og fritidstilbud, hvor alle faggruppers kompetencer og perspektiver kommer i spil. Det er et ledelsesansvar at sikre, at processerne i Ressourcecenterets og evt. det Pædagogiske Læringscenters arbejde tilrettelægges, så alle fagligheder kommer i spil, mens det er deltagerens ansvar at møde velforberejdede op til møderne og bidrage med dokumentation, faglige perspektiver, ideer og forslag til handleplaner.

Organiseringen af Ressourcecenterets og det Pædagogiske Læringscenters arbejde, herunder mødekadence, aftales lokalt. Det er lederen/koordinatoren af Ressourcecenteret og evt. det Pædagogiske Læringscenter, der i praksis har ansvar for at invitere de relevante deltagere ind i samarbejdet, herunder fritidsinstitutioner og -centre, mens det er skolelederen, der har det overordnede og formelle ansvar for, at det sker. Mødets indhold og formål afgør, hvem der er relevante mødedeltagere. Alle aktører knyttet til Ressourcecenteret har ret og pligt til at tage initiativ til samarbejde og bede om, at der bliver indkaldt til et møde, når man bliver opmærksom på en problematik eller en situation, der kræver fælles handling.

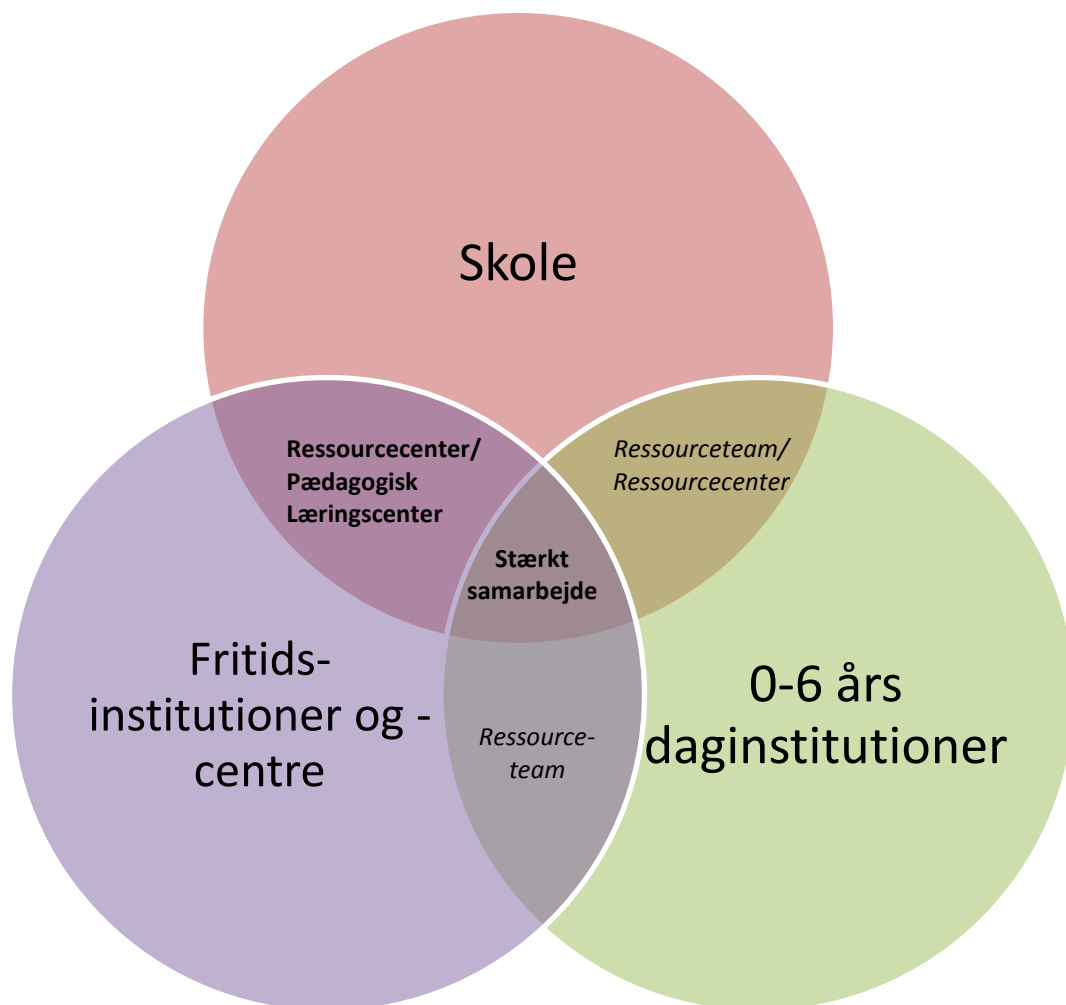
Fritidsinstitutioners og fritidscentres deltagelse i klyngen/netværkets ressourceteam

Med denne samarbejdsmodel er Ressourcecenteret det forum, hvor fritidstilbud og skole i samarbejde får faglig support og sparring om enkeltbørn og grupper af børn. Der kan dog være behov for, at fritidsinstitutionerne/centre indimellem deltager i klyngen/netværkets ressourceteam-møder, når der er tale om et af ressourceteamets faste møder, hvor der er fokus på tematiske og strategiske drøftelser, vidensdeling og koordinering i et 0-18-årsperspektiv, fx om overgange. Det er klyngelederen/netværkskoordinatoren, som vurderer, hvornår det er relevant at indkalde fritidsinstitutioner og -centre til et af ressourceteamets faste, tematiske møder. Endvidere er det en mulighed, at klyngen/netværkets ressourceteam inviterer skolens/fritidstilbuddets ressourcepersoner til et tematisk møde om fx overgange eller omvendt, at Ressourcecenteret inviterer 0-6-års-institutionerne. Dette aftales lokalt, evt. under Stærkt samarbejde.

Samarbejdsmodellen

Samarbejdsmodellen kan illustreres i figuren:

Skal-opgaver.

Kan-opgaver.

